

The background is a vibrant red with a subtle, organic texture. Scattered across the surface are numerous small, white, dust-like particles. Six stylized ants, drawn in a light blue or cyan color, are positioned around the central text area. The ants are depicted in various orientations, some facing left, some right, and some slightly angled. The central text is contained within a large, dark purple circle that has a slightly grainy, textured appearance. The text itself is in a bold, white, sans-serif font, with the main title being the largest and most prominent.

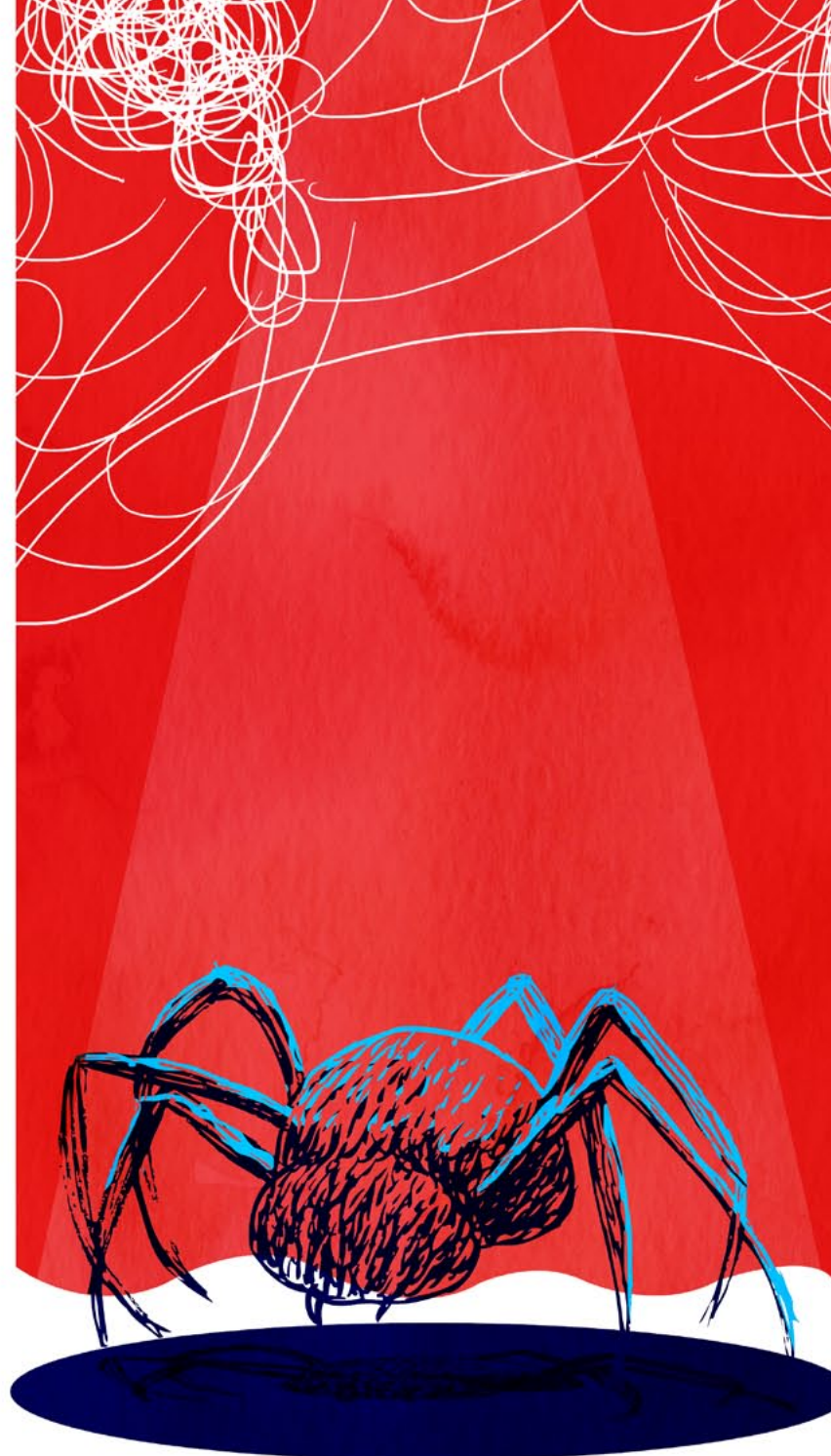
Ile *mn*ie jest we *mn*ie?

**O trudnej sztuce
bycia częścią
jakiegoś systemu**

Zeszyt inspiracji do spektaklu „Kordian”
w reżyserii Jakuba Roszkowskiego

Zarówno dramat Juliusza Słowackiego, jak i spektakl zrealizowany przez Jakuba Roszkowskiego nie są łatwymi dziełami ze względu na poetycki język dramatu, który pełen jest metafor i licznych odniesień do historii i kultury XIX w. Dla wielu współczesnych język, którym operuje Słowacki, pozostaje niezrozumiały, jednak przesłanie i idee dramatu inspirują nadal twórców do podejmowania reinterpretacji. Czytanie tych wizji artystycznych generuje od razu postawę pewnego wyboru. Jak podjąć dialog na tematy, które wyłaniają się z dramatu i spektaklu, tak aby opowiadały też coś o nas, o rzeczywistości, w której żyjemy? Temat wyboru narzuca się sam. Jakub Roszkowski dokonał adaptacji, która bardzo determinuje możliwości działania aktorów, wyznaczył także ważną rolę muzyce autorstwa Dominika Strycharskiego, która określa rytm spektaklu, a scena monologu Kordiana jest wręcz wyśpiewanym manifestem. Język dramatu tworzy ciekawe i intrygujące sensory, pozwala każdemu odnaleźć w nim rzeczywistość bliską mu na pewnym etapie życia. .

W samym dramacie, jak wiadomo, bohater mierzy się z wieloma decyzjami dotyczącymi zarówno jego życia uczuciowego, jak i społecznego, czy obywatelskiego. Stąd między innymi słowo „wybór” stało się kluczem do zaprojektowania warsztatów towarzyszących spektaklowi pt. „Kordian”. Przyjrzymy się więc możliwościom budowania grupy, tematowi podejmowania wyborów i bycia sobą. Jaką przyjąć postawę: zaangażować się społecznie, dopasować się do reszty, być outsiderem, a może pozostać sobą, ale jednak być częścią grupy, częścią pewnego systemu. Zmienić siebie czy zmienić system? Co wybrać? Wykorzystując działania teatralne, ćwiczenia ruchowe, improwizacje spróbujemy sobie odpowiedzieć na pytanie – co jest możliwe, a co raczej skazane na porażkę?

Zadania dla grupy

.....

1. Powiedz mi, po co chodzisz do teatru?

10-15 min

Poproś uczniów, aby usiedli w dwóch rzędach twarzami do siebie. Powiedz im, że będą ze sobą rozmawiać o swoich teatralnych wyborach. W każdej rundzie każda para będzie miała minutę.

Po upływie tego czasu jeden uczeń z pary przesuwają się w prawo i rozmawia z kolejną osobą z grupy. Zadawaj uczniom pytania. Na jedną rundę zadaj jedno pytanie, tak aby cała klasa mogła porozmawiać ze sobą na ten sam temat. Możesz wybrać jedno pytanie – to, które wydaje ci się najistotniejsze w kontekście grupy, z którą pracujesz.

Pytania:

Dlaczego chodzisz do teatru?

Jakie spektakle wybierasz?

Co najbardziej zapadło ci w pamięć z obejrzanego spektaklu?

Następnie poproś, aby wszyscy uczniowie usiedli w kole i porozmawiajcie o tym, co pojawiło się w rozmowach oraz co ich zaskoczyło.

2. Ja i Kordian

10 min

Naklej pasek taśmy malarskiej na podłodze w taki sposób, aby podzielić dostępną przestrzeń na pół. Na jednej stronie połóż kartkę z napisem „TAK”, a na drugiej ze słowem „NIE”. Powiedz uczniom, że będziesz zadawać pytania dotyczące Kordiana – bohatera spektaklu. Ich zadaniem będzie stanąć po wybranej przez nich stronie, bez uzasadniania swojego wyboru.

Zadawaj uczniom pytania:

Lubisz Kordiana?

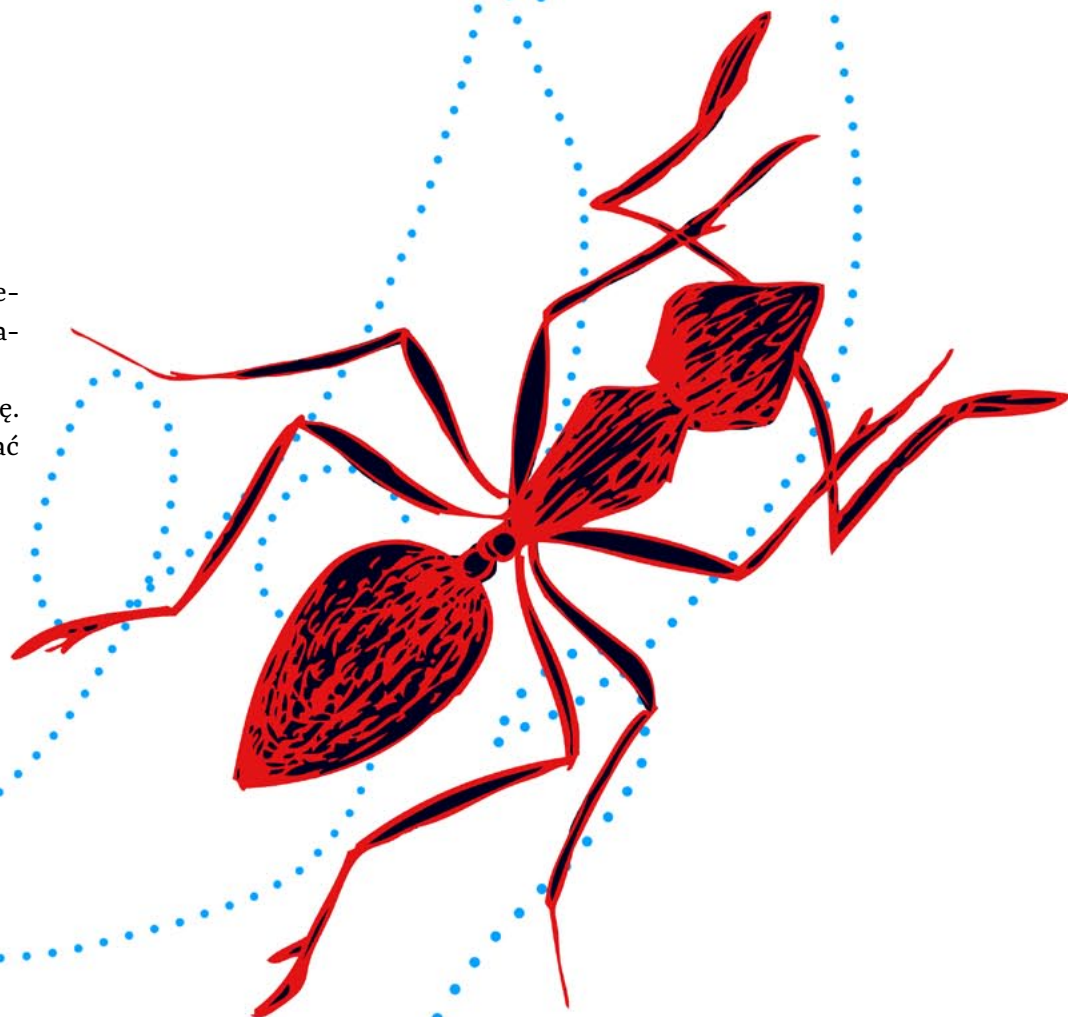
Denerwuje Cię Kordian?

Imponuje Ci Kordian?

Chciałbyś z nim porozmawiać?

Ćwiczenie powinno przebiegać dynamicznie. Poproś uczniów o niekomentowanie swoich wyborów. Po zakończeniu ćwiczenia porozmawiajcie o tym, co było dla uczniów łatwe, a co trudne.

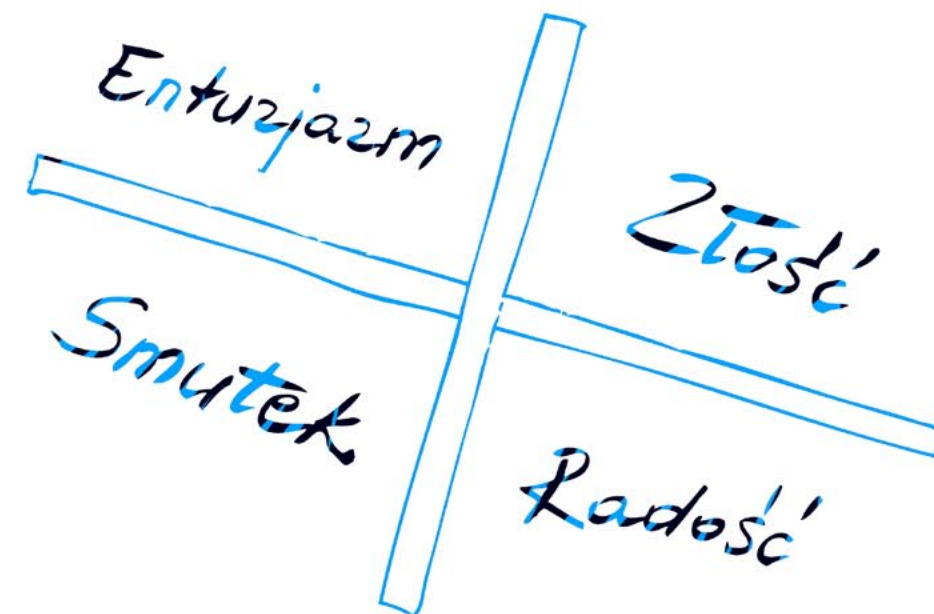
Gdzie jeszcze spotykają ten zero-jedynkowy system określania się. Czy wystarcza im ten system wyboru, czy chcieliby jednak poznać motywacje lub uzasadnienie wyboru innych ludzi.

3. Pudetka z emocjami

5-10 min

Przyklej kolejny pasek taśmy klejącej tak, aby paski przecinały się w jednym punkcie; powstaną w ten sposób 4 pola. Określ, która emocja dominuje w każdym z pól.

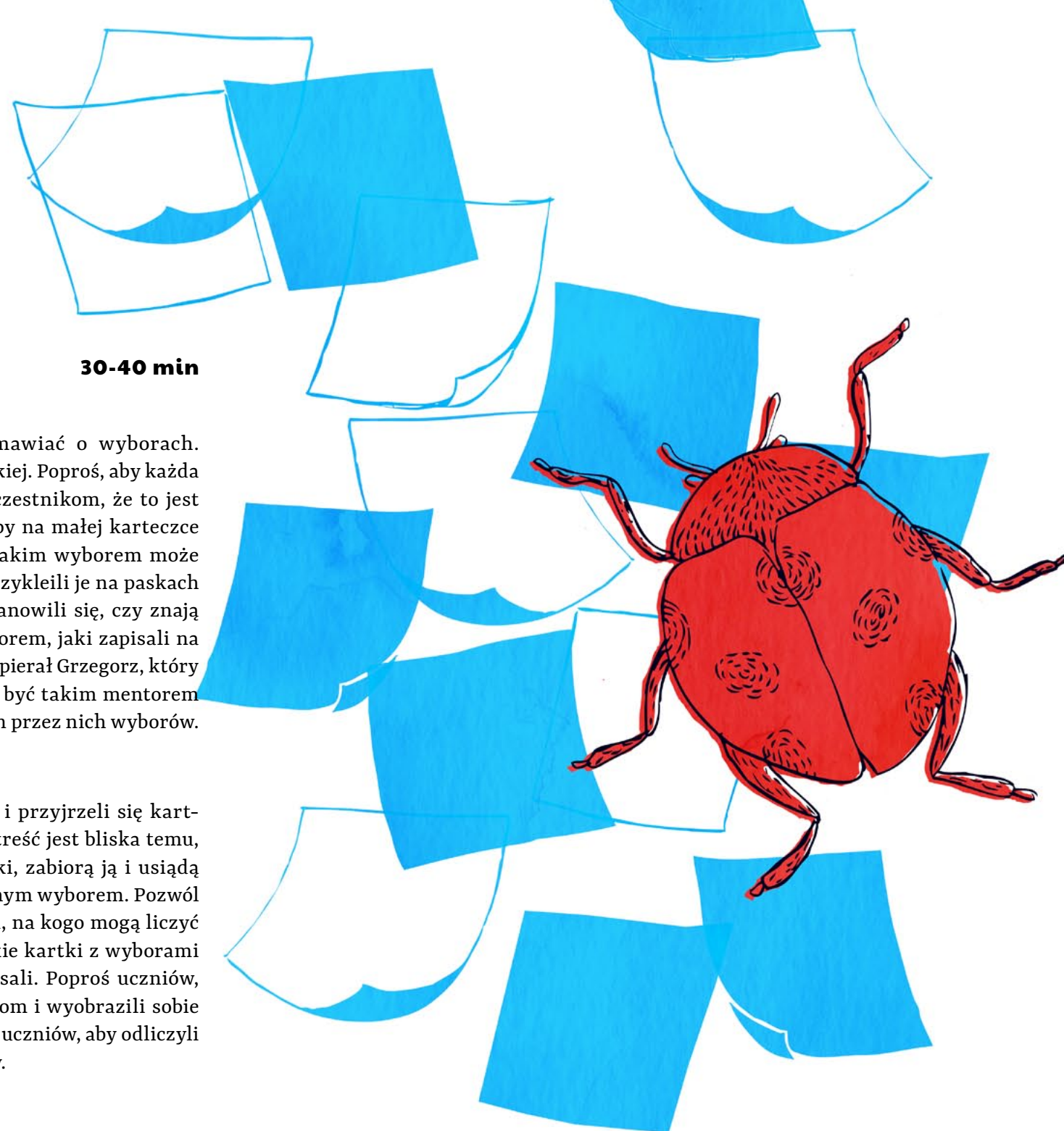
Powiedz uczniom, że na dany znak poruszają się po całości przestrzeni. Na inny znak, na przykład kłasnienie i wskazanie przez siebie ręką, uczniowie kierują się do wskazanego przez siebie kwadratu i wyrażają daną emocję (tę, która jest oznaczona w tym polu: entuzjizm/złość/smutek/radość). W sposobie wyrażania pozostaw uczniom dowolność, zachęć ich do ekspresji werbalnej i niewerbalnej. Wykorzystujemy kwadraty emocji ponownie. Tym razem jednak prosimy uczniów, aby będąc w danej przestrzeni, wypowiedzieli jedno zdanie na temat Kordiana zgodnie z emocją zapisaną w kwadracie.

4. Ile wybory mówią o człowieku?

30-40 min

A Powiedz uczniom, że będą teraz rozmawiać o wyborach. Każdemu uczniowi przekaż rolkę taśmy malarskiej. Poproś, aby każda osoba nakleiła pasek na podłodze. Powiedz uczestnikom, że to jest dowolny fragment życia nastolatka, poproś, aby na małej karteczce samoprzylepnej każdy z nich napisał, przed jakim wyborem może stanąć młody człowiek. Poproś uczniów, aby przykleili je na paskach taśmy. Powiedz uczestnikom, aby chwilę zastanowili się, czy znają kogoś, kto też stanął przed takim samym wyborem, jaki zapisali na karteczce. Przypomnij uczniom, że Kordiana wspierał Grzegorz, który był jego mentorem. Zapytaj uczniów, kto może być takim mentorem lub wsparciem dla nich w kontekście zapisanych przez nich wyborów.

B Poproś uczniów, aby rozeszli się po sali i przyjrzeni się kartkom innych osób. Niech znajdą kartkę, której treść jest bliska temu, co sami napisali. Niech wrócą do swojej kartki, zabiorą ją i usiądą z osobą lub osobami, które „stoja” przed podobnym wyborem. Pozwól im porozmawiać o swoich kartkach oraz o tym, na kogo mogą liczyć podejmując życiowe decyzje. Pozbieraj wszystkie kartki z wyborami uczniów, przyklej je w widocznym miejscu w sali. Poproś uczniów, aby przyjrzeni się jeszcze raz wszystkim kartkom i wyobrazili sobie człowieka, który jawi im się z tych haseł. Poproś uczniów, aby odliczyli do dwóch, a następnie niech dobiorą się w pary.

C Jedna osoba jest postacią, druga będzie ją opisywać. Chodzi nam o opis osoby, którą wyobrazili sobie w ćwiczeniu w części B po obejrzeniu kartek przywieszonych na ścianie. Niech para znajdzie wspólnie 5 słów opisujących tę osobę. Następnie niech znajdą jeden gest, ruch, który pasuje do każdego ze słów. Jedna osoba z pary stoi, druga opisuje ją w trzech odsłonach, stojąc naprzeciw osoby opisywanej.

W pierwszym pokazie opisujący podaje tylko słowa stojąc naprzeciw partnera/partnerki. W drugim opisie opisujący podaje słowo i gest stojąc naprzeciw partnera/partnerki. W trzecim opisie opisujący pokazuje tylko gest, ruch w stronę osoby, która stoi przed nią.

* Wariant

Możesz poprosić uczniów, żeby zamiast bohatera z części B tego ćwiczenia, uczniowie opisali siebie nawzajem.

5. Za co walczyć, o co walczyć?

30-40 min

A Podziel uczniów na 4-osobowe grupy. Daj im kartki. Zadaj uczniom pytanie: o jakie wartości są w stanie walczyć? Poproś uczniów, aby porozmawiali o tym w małych grupach. Niech napiszą swoje odpowiedzi na kartkach. Następnie poproś ich, aby wybrali jedną rzecz, na którą są w stanie zgodzić się wszyscy, taką która jest ważna dla całej grupy.

B Tak, zróbmy to!

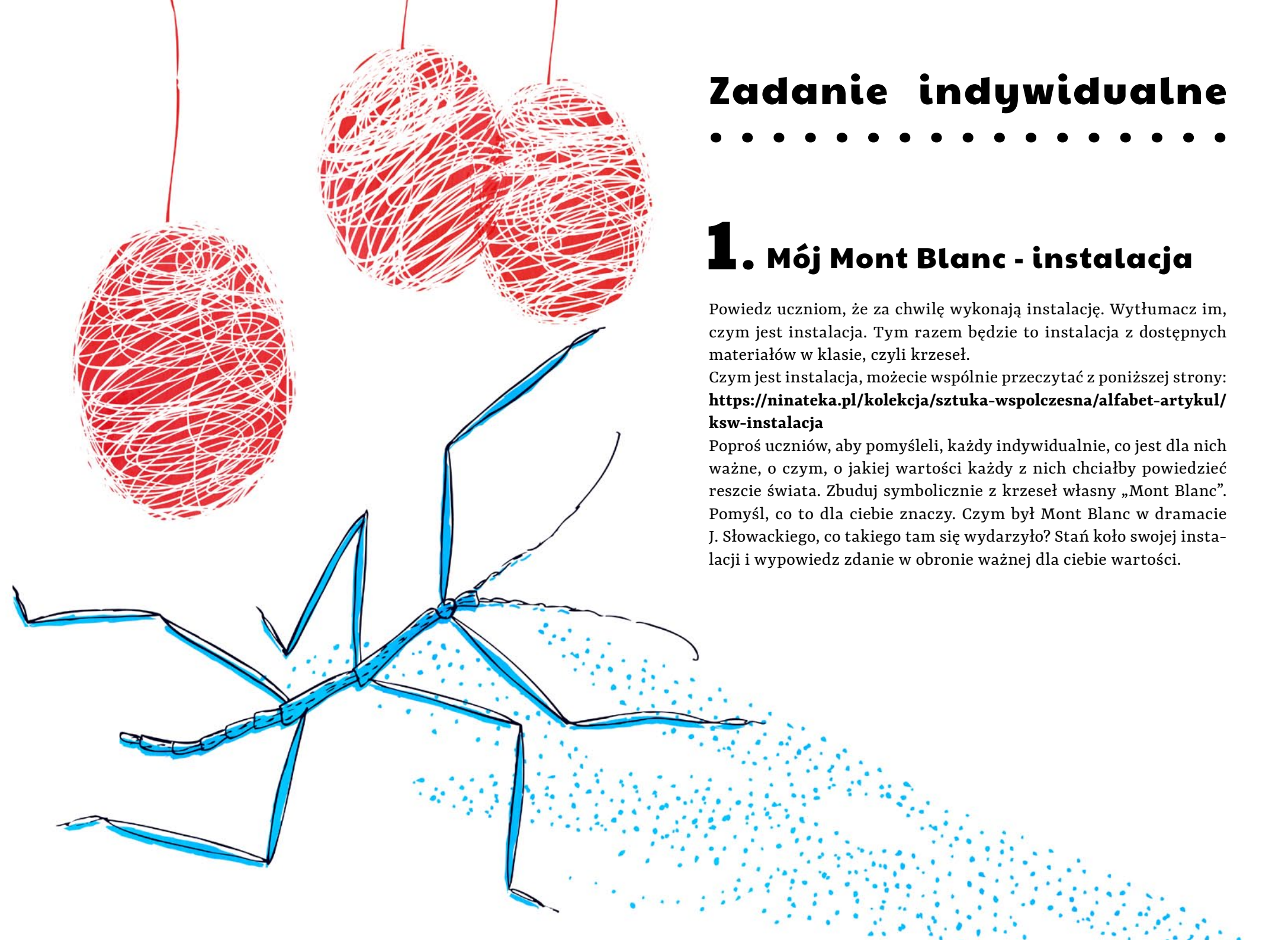
Poproś każdą grupę, aby zaproponowała swój cel walki. Reszta klasy włącza się w propozycję grupy. Osoba, której nie odpowiada dany cel może zostać z boku. Zaproponuj uczniom zabawę „Tak, zróbmy to!” Uczniowie chodzą po pomieszczeniu. Na znak prowadzącego dana grupa proponuje swój cel wraz z towarzyszącym temu działaniem, wykrzykując zdanie „Wszyscy chcemy...”. Reszta odpowiada : „Tak, zróbmy to!” i włącza się do działania zaproponowanego przez grupę. Osoba lub osoby, które nie utożsamiają się z tym celem, działaniem, mogą zostać z boku.

C Manifest

Zaproponuj uczniom posłuchanie piosenki, najlepiej z tekstem w języku polskim, która według ciebie jest formą manifestu. Możesz także powiedzieć wcześniej, czym jest manifest i poprosić uczniów, żeby to oni przynieśli na zajęcia utwory, które uważają za manifesty. Posłuchajcie wspólnie utworów i porozmawiajcie o nich. Podziel uczniów na grupy czteroosobowe i poproś ich o napisanie wspólnie manifestu, inspirowanego celami z części A tego ćwiczenia. Jeśli możesz, przynieś na lekcję mikrofon i pozwól uczniom wypowiedzieć swój tekst z użyciem mikrofonu.

Podsumowanie

Konieczniesz podsumuj z uczniami te dwa ćwiczenia. Porozmawiajcie o tym, o co jest w stanie walczyć dzisiejsza młodzież, jak wybory ich rówieśników korespondują z wyborami Kordiana. Jak się czuły osoby, które włączyły się do działania zaproponowanego przez innych, a jak te, które zostały z boku. Jakiekonsekwencje dla życia społecznego ma włączanie się do działania z innymi, a jakie pozostanie z boku i obserwowanie? Jaki ma to wpływ na nasz rozwój społeczny?

Zadanie indywidualne

1. Mój Mont Blanc - instalacja

Powiedz uczniom, że za chwilę wykonają instalację. Wytłumacz im, czym jest instalacja. Tym razem będzie to instalacja z dostępnych materiałów w klasie, czyli krzeseł.

Czym jest instalacja, możecie wspólnie przeczytać z poniższej strony: <https://ninateka.pl/kolekcja/sztuka-wspolczesna/alfabet-artikul/ksw-instalacja>

Poproś uczniów, aby pomyśleli, każdy indywidualnie, co jest dla nich ważne, o czym, o jakiej wartości każdy z nich chciałby powiedzieć reszcie świata. Zbuduj symbolicznie z krzeseł własny „Mont Blanc”. Pomyśl, co to dla ciebie znaczy. Czym był Mont Blanc w dramacie J. Słowackiego, co takiego tam się wydarzyło? Stań koło swojej instalacji i wypowiedz zdanie w obronie ważnej dla ciebie wartości.

Podsumowanie

Usiądź z uczniami i zadaj im pytania:

Czy współczesnemu światu są potrzebni dziś Kordianowie?

Czy jest coś, co jest im bliskie w historii Kordiana?

Czy widzą kogoś wokół siebie, kto podejmuje podobne wybory?

Jak żyć, lepiej samemu czy w społeczeństwie?

Które wybory lub działania mają sens, a które są z góry skazane na porażkę?

2. Samodzielne działanie

Towarzyszący aktowi I pejzaż jesienny odzwierciedla stan ducha Kordiana. Pokaż uczniom wybrane przez ciebie prace amerykańskiego artysty Johna Stezakera. Porozmawiaj z nimi o pejzażu romantycznym. Poproś, aby przynieśli ksero A4 swojego portretu/zdjęcia, kolorowe gazety. Poproś, aby inspirując się ideą pejzażu romantycznego oraz pracami amerykańskiego artysty stworzyli kolaż o sobie. Niech pejzaż jest w jakimś sensie odzwierciedleniem ich charakteru, usposobienia, systemu wartości... Możesz zrobić klasową galerię prac, nie zmuszaj nikogo do wypowiedzania się, porozmawiajcie o pracach i koncepcji pejzażu romantycznego.

Bibliografia:

<http://teatrotekaskolna.pl/>

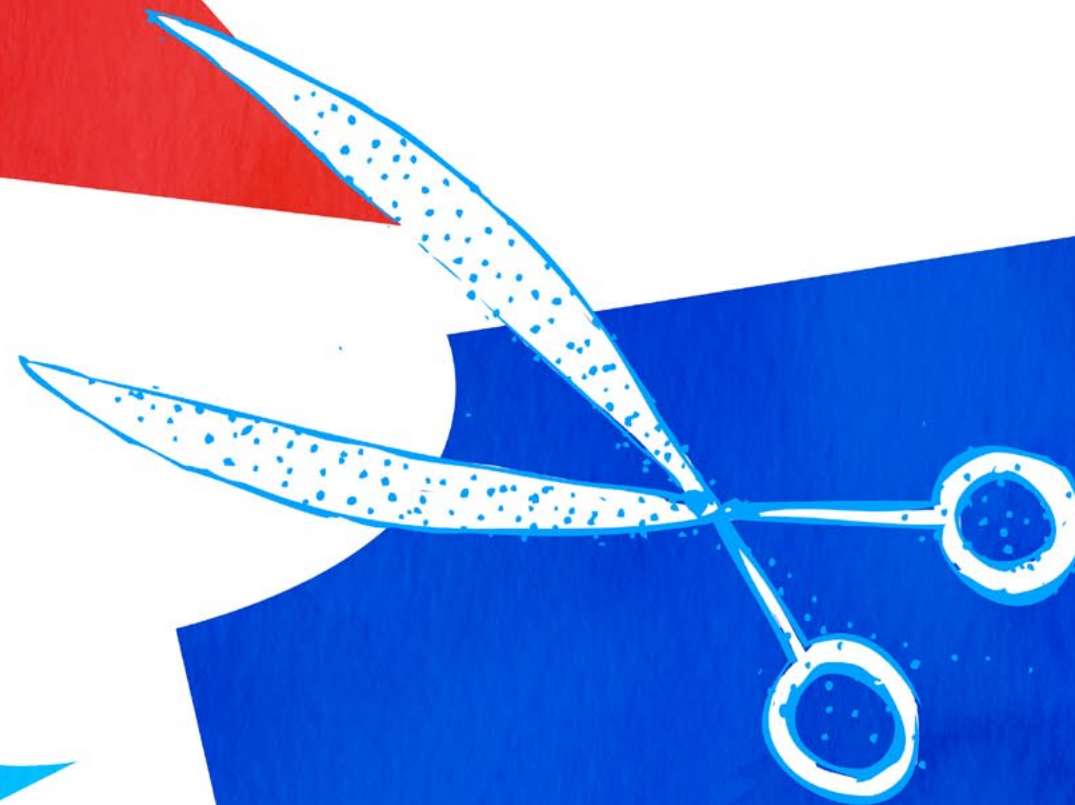
https://glowna.ceo.org.pl/sites/default/files/przybornik_animatora_kultury_0.pdf

<https://ninateka.pl/filmy/teatr>

<https://culture.pl/pl/temat/teatr>

<https://zacheta.art.pl/pl/mediateka-i-publikacje>

https://en.wikipedia.org/wiki/John_Stezaker

Autorka:

Aleksandra Drzazga – nauczycielka języka francuskiego, edukator teatralny, absolwentka Reżyserii Teatru Dzieci i Młodzieży (AST), pedagog z 19-letnim stażem, współtwórca programu „Klasy Aktywności Twórczej” (program z zakresu edukacji kulturowej funkcjonujący od 2005 r. w publicznej szkole w Bytomiu jako część zajęć lekcyjnych), tutorka i prowadząca warsztaty w ramach programu „Teatroteka Szkolna” w Instytucie Teatralnym im. Z. Raszeńskiego w Warszawie; prowadzi warsztaty teatralne dla dzieci, młodzieży i nauczycieli.

Publikacja stanowi element projektu „EduAkcja – Teatr wzmacnia!” organizowanego przez Śląski Teatr Lalki i Aktora „Ateneum”. Celem projektu było zachęcenie nauczycieli i pedagogów do prowadzenia działań twórczych towarzyszących wizycie w teatrze. Zadanie zakładało organizację warsztatów, konsultacji i forum pn. „Teatr i Edukacja” oraz realizację zeszytów metodycznych i filmów edukacyjnych.

Projekt został dofinansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

Opracowanie i koncepcja merytoryczna publikacji:

Aleksandra Drzazga

Koordynator projektu: Anna Jadwiga Nowak

Opracowanie graficzne: Katarzyna Skoczylas

ISBN: 978-83-922333-6-7

PUBLIKACJA NA LICENCJI CREATIVE COMMONS:

UZNAWIE AUTORSTWA – NA TYCH SAMYCH WARUNKACH 3.0 POLSKA (BY - SA), (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/pl/legalcode>)

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

